

O osobnom súde

*Vydaj počet zo svojho šafárenia,
lebo nemôžeš ďalej šafáriť.*
(Lk 16, 2)

Či nás nepreniká zdesenie, keď si pomyslíme na prísny Boží súd? Dni nášho života sú spočítané; nepoznáme hodinu ani chvíľu, v ktorej Najvyšší Sudca nás pozve pred svoj trón a prikáže nám presne vyúčtovať. Viera nám hovorí, že máme ešte nádej, že sa ešte môžeme pripraviť na tento strašný moment, aby nás nezaskočil tak, ako správcu, o ktorom hovorí Evanjelium. V dnešnej náuke vám ukážem, kedy pre nás nastane jednotlivý súd, pri ktorom budeme prísne účtovať zo všetkých našich skutkov. Potom vám ukážem prostriedky, aké máme užívať, aby tento súd nedopadol v náš neprospech.

I.

Viete, že budeme súdení dvakrát: na konci sveta pred všetkými ľuďmi a hneď, priamo po smrti. Ľudský život možno vyjadriť tromi slovami: žiť, zomierať a stáť na súde. Tomuto nemeniteľnému zákonu neunikne nikto. Rodíme sa, aby sme zomierali; zomierame, aby sme sa postavili pred súd, ktorý rozhodne o našom večnom šťastí alebo nešťastí. Posledný súd, ktorého sa zúčastníme všetci, bude iba vyhlásením rozsudku, ktorý bude vyneseny v hodinu smrti. Moji drahí, Boh spočítal naše roky a určil, ktorý rok má byť posledným rokom v našom živote. V tomto poslednom roku On pozná posledný mesiac, a v poslednom mesiaci posledný deň, a v poslednom dni poslednú hodinu, v ktorej vlastne prestaneme žiť. A čo sa stane s hriešnikom, ktorý si sľubuje dlhý život? Preráta sa, lebo sa nečakane objaví jeho posledná hodina, v ktorej pre neho nebude už žiadnej nádeje ani záchrany. Okamžite po smrti nasleduje súd.

Poviete mi: „My to dobre vieme“. – Hoci viete, ale neveríte, lebo keby ste verili, ani chvíľku by ste dlhšie nezostávali v stave hriechu, pričom sa neustále vystavujete pekelnému zatrateniu. Nadíte chvíľa, v ktorej Boh vytlačí pečať nesmrteľnosti na vaše dlhy – vytlačí pečať a znamenie, ktoré nikto neroztrhne! Bude to strašná chvíľa! Prichádza tak rýchlo, pričom prináša so sebou strašný rad vekov!

Tak je to – každý z nás osobne sa postaví pred tribunál Ježiša Krista, aby vyúčtoval z dobrého i zlého. Neraz Pán Boh, aby uchránil blúdiaceho človeka a naklonil ho k náprave, privádza túto chvíľu ešte za jeho života. Istý zvrátený človek, dopustil sa počas dňa mnohých hriechov, po čom mal v noci videnie – zdalo sa mu, že stojí pred trónom Božím. Možno si predstaviť, aká hanba ho prenikla, akú trpkosť cítil v duši! Keď sa prebudil, bolo vidno, že bol celý spotený, vlasy mu celkom ošediveli, a ľuďom hovoril so slzami: „Nechajte ma samého, videl som strašného Sudcu! Odpustenie, Bože môj, odpustenie!“ – Jeho kolegovia, s ktorými sa spolu oddával hriechom, dozvedeli sa, že je chorý, teda ho prišli navštíviť. Začali ho utešovať, a on im povedal: „Chodte preč! Už nie ste mojimi priateľmi, nechcem vás poznať! Videl som sudcu v sláve a majestáte. Obvinili ma a položili mi otázky, na ktoré som musel odpovedať. Všetky moje priestupky sú dôkladne spísané. Čítal som ich, poznal som ich zlo i počet. Banda zlých duchov už iba čakala, aby ma strhla do pekla. Odíďte, odporní priatelia, nechcem vás viac vidieť! Budem považovať za veľké šťastie, ak sa mi podarí prísny pokáním uzmiert' hnev Sudcu. Táto posledná chvíľa môže pre mňa nadísť i dnes! Bože, odpusť mi! Bože, zmiluj sa nado mnou!“ – A skutočne celý zvyšok svojho života strávil v slzách a pokání.

Na osobnom súde budeme najprv účtovať zo všetkých darov, ktoré sme dostali od Boha.

A ako prvé sme dostali od Neho prirodzené dobrá tela i duše. Sudca sa nás teda spýta, načo sme využívali svoje fyzické sily? Či sme preukazovali službu bližným? Či sme svedomito pracovali? Či sme robili pokánie a či sme putovali na sväté miesta? Alebo naopak – zneužívali sme zdravie na zábavy, na chodenie po šenkoch, na okrádanie bližneho, na prácu v nedeľu, na nepotrebné cesty vo sviatočné dni, keď sa máme modliť a využívať čas na dobré skutky? Ďalej sa nás bude Sudca pýtať, či sme nezneužívali za zlé ciele dary rozumu: na čítanie zlých kníh, na stretávanie so zvrátenými ľuďmi, na klamanie pri kupovaní a predávaní, na falošné prisahy, na súdne procesy, na pomstu, na rúhanie proti Bohu a náboženstvu a vymýšľanie proti kňazom? Ešte nás bude skúmať Sudca, či sme nespievali, alebo neskladali bližnému nemravné piesne, či sme neučili iných čosi zlé? A znovu budeme účtovať, či sme patrične používali svoj majetok. Vtedy beda otcom i matkám, ak kupovali svojim deťom oblečenie na záhubu ich vlastných i cudzích duší! Budú im tiež pripomenuté peniaze na hry, opilstvá, tance a iné nepotrebné výdavky. Či sme to nemohli lepšie využiť na podporu chudobných? Vtedy to všetko uvidíme a bude už neskoro.

Potom budeme účtovať z milostí nadprirodzeného poriadku. Narodili sme sa v lone katolíckej Cirkvi, zatiaľ čo toľko iných ľudí žije a zomiera v pohanských bludoch. Boh nám pripomenie, koľko rokov, mesiacov, týždňov a dní nás udržiaval pri živote, hoci nás dávno mohol potrestať smrťou, lebo sme Ho ťažko urazili. Pripomenie nám všetky dobré myšlienky a vnuknutia, ktorými nás tak štedro obdaroval. Bohužiaľ, koľko z týchto milostí sme premárnili! Pripomenie, ako sme boli povzbudzovaní k čnostiam, ako nás učili katechizmus, čo sme vyčítali v textoch, ktoré sa týkali viery; pripomenie nám spovede, sväté prijímania. Mnoho kresťanov nedostalo dokonca stotinu z tých milostí, čo my, a predsa sa posvätili! Beda kresťanovi, ktorý nevyužil tieto poklady! Keď sa svätý Augustín nad tým zamyslel, prenikol ho strach: „Čo sa stane so mnou – hovoril – keď som dostal toľko milostí? Viac sa bojím kvôli premárneným milostiam, ako kvôli spáchaným hriechom! Bože, čo ma čaká?!“ Hovorila, že dokonca svätá Terézia počas svojej poslednej choroby upadala do zdesenia, keď porovnávala svoj život so životom Spasiteľa. V ten deň spravodlivý Sudca nám položí správnu výčitku, že sme zneužívali Jeho najsvätejšiu Krv a že sme nevyužili Jeho poklady. Nazve nás nevďačnými, neúrodnými stromami a viničom, ktorý aj napriek toľkej starostlivosti a úsiliu, nepriniesol ovocie. Aké strašné výčitky budeme počuť! Svätý Ján Klimak hovorí, ako po prísnom živote zomieral v pokročilom veku pustovník Štefan. Deň pred smrťou mal oči naširoko otvorené a obzeral sa vpravo i vľavo, akoby videl kohosi, kto žiadal od neho vyúčtovanie. Prítomní počuli, že mu akási osoba kládla otázky, na ktoré chorý odpovedal. – „Áno, spáchal som ten hriech, ale postil som sa zaň toľko a toľko rokov“. A znovu bolo počuť odpoveď: - „Nie je pravda, toho hriechu som sa nedopustil“. – Alebo: „Zavinil som to, ale milosrdný Boh mi to odpustil“. Tento neviditeľný súd – ako hovorí spomínaný svätý – vydesil všetkých prítomných, tým viac, že Štefan bol na ňom obviňovaný z akýchsi hriechov, ktoré nespáchal. Ak teda svätí pustovníci, ktorí strávili život v slzách a pokání, sa tak báli pri vyúčtovaní, tak čo bude s hriešnikom, ktorý uvidí okolo seba iba samé hriechy a ktorý nebude mať do čoho vkladať svoju nádej?

Tento súd sa bude konať pred Bohom ako aj pred anjelom strážcom, ktorý pripomenie naše dobré skutky, i pred diablom, ktorý vyjaví naše hriechy. Ďalej Boh vyhlási rozsudok na celú večnosť. Svätý opát Anton, keď zomieral, pozeral bez pohybu do neba. Jeden z rehoľníkov sa ho spýtal, kde sa díva? – „Som pred tvárou Boha – znela odpoveď – a čakám na súd. Zdá sa mi, že som verne plnil prikázania, ale aj napriek tomu nie som oslobodený od strachu, lebo Boží súd je iný ako ľudské súdy“.

Ak vyúčtovanie z premárnených milostí je také strašné, tak čo povedať o súde z hriechov, ktoré sme spáchali?! Najskôr z hriechov spáchaných myšlienkami: z nečistých túžob, z nenávisťi, závidia, pýchy, klamstva. Zlý duch predloží knihu, do ktorej zapísal všetky nehanebné činy, nečisté pohľady, cudzoložstvá, všetky svätokrádežné spovede a sväté prijímania. Lepšie by bolo, keby Boh zhodil bezbožníka do pekla bez tohto súdu – akej úžasnej hanbe by vtedy unikol!

Tento súd sa bude najpravdepodobnejšie konať v izbe pri lôžku zomierajúceho. Hriešnici pozbavení hanby uvidia – ako bezbožný Baltazár – na stenách napísaný strašný rozsudok odsúdenia. Nebudú môcť nič popierať, lebo Ježiš Kristus otvorí knihu a ukáže im miesto a hodinu spáchania hriechu. Vtedy už nebude čas na pokánie – Spasiteľ vtedy preklája nehanebného hriešnika naveky. Pod vplyvom svetla Božieho budú pred očami zomierajúceho vtedy v celej svojej hrôze všetky nečistoty, znesväcovanie sviatkov a nedeľ, opilstvo, krčmové výstupy, hanebné zábavy a tance, hriechy zvrátených detí, ktoré nemali rodičov za nič a zle s nimi zaobchádzali; povstanú pred očami, ako živé, všetky krivdy, zdieranie a nespravodlivosti. Na svete človek vždy nájde čosi na svoju obranu – tu to tak nebude. Zlý duch nebude meškať, aby pred naše oči postavil hriechy, ktoré z našej viny spáchali iní ľudia. Vtedy zlí rodičia uvidia, koľkokrát deti z ich viny vynechali ranné a večerné modlitby. Zamestnávateľa uvidia, koľkokrát znemožnili pracovníkom ísť na nedeľnú svätú omšu, a tiež na katechizáciu. Opilcom živo postaví pred oči, koľko ľudí pokúšali k tomu, aby chodili do krčiem, a nemravným, koľkokrát zvedli iné osoby. A čo bude s krčmármi, ktorí u seba dovoľovali všetky orgie a hanebnosti? Čo sa bude diať so synmi, ktorí potajomky okrádali svojich rodičov, a ich peniaze vynakladali na hriechy? Budú sa vtedy báť všetci osočovateľia, ktorí kvôli vine jedného človeka, osočovali celý kňazský stav.

Budú nás vtedy súdiť aj z toho, čo sme robili, aby sme sa pripodobnili svetu: iba pre ľudské oko, vedení klamstvom a farizejstvom každého druhu. Nemusím dodávať, že nás bude Kristus súdiť aj z toho, že sme zanedbávali konanie dobrých skutkov, aj napriek tomu, že sme často mali k tomu príležitosť. Koľkokrát sme mohli navštíviť Najsvätejšiu Sviatosť, vyspovedať sa, prijať Najsvätejšiu Sviatosť, vykonať milosrdný skutok, umŕtvovať sa v jedení – koľkokrát sme mali takú príležitosť, a nevyužili sme ju? Boh za života dáva kresťanovi všetky milosti, ktoré sú mu potrebné k spáse. Keď sa teda človek odsúdi, tak vinu za to pripíše sám sebe – lebo nechcel spolupracovať s milosťou Božou, lebo zneužil slobodnú vôľu.

II.

Čo má robiť hriešnik, aby v tej chvíli bol bezpečný? Nech hneď vstúpi do seba! Nech sa vážne zamýšľa nad stavom svojej duše; nech si stále pripomína hodinu smrti a osobný súd. To mu naplní srdce svätou bázňou – bázňou, ktorá je začiatkom múdrosti! Nech tak, ako Zachej vráti všetko, čo mu nepatrí. Keby to neurobil, neunikol by peklu. Nech spolu s Dávidom horko plače za hriechy, ktoré spáchal, a nových nech sa nedopúšťa. Nech sa hlboko poníži pred Bohom a nech s radosťou – prinajmenšom odovzdane – prijme z Jeho ruky všetky utrpenia. Lebo lepšie je plakať a robiť pokánie na zemi, ako po smrti, kde slzy a utrpenia sú bez zásluh.

Najmilší bratia! Žime v strachu pred duchovnou slepotou! Pamätajte si, že vo chvíli, v ktorej to budeme najmenej očakávať, Pán Ježiš zaklope a pozve nás na strašný súd. Blahoslavený človek, ktorý na to pamätá a v každej chvíli je pripravený vyúčtovať spravodlivému Sudcovi zo svojho správcovstva. Amen.